כג א מיי' פי"ב מהל' שגגות הלכה ו סמג עשין רין:
כד ב מיי' שם פי"ח הלכה ה:
ג [מיי' שם פי"ד הל"ט]:
כה ד מיי' שם פי"ב הלכה ה:
כו ה מיי' שם פי"ח הל"ה:
כז ו עיי' מכשות פ"א שם הל' ז וכ"מ שם ופ"ט:
כח ז מיי' פ"ג מהל' סנהדרין הל' ה ופ"ג מהל' מלכים הל' ז:

תורה אור השלם

1. את כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֲלֵיכֶם
בְּיַד משֶׁה מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ
וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם:
במדבר טו כג

2. וְיֹאמַר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע
לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו
תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ
כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי
בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי
יְיָ רֹפְאֶךָ:
שמות טו כו

3. וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה
וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ:
ויקרא ה ה

4. וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִרְיַת
הַבָּיִת וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה
פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִרְיַת צָרַעַת מַמְאֶרֶת
הִוא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא:
ויקרא יד לט,מד

5. אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר
טָמֵא אוֹ בְנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ
בִּנְבֵלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בִּנְבֵלַת
שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא
טָמֵא וְאָשֵׁם:
ויקרא ה ב

רבינו חננאל

הדר ביה מינה כמוזד דמי קמ"ל: פיסקא שהוריית משיח לעצמו כהוריית ב"ד לצבור מנא הני מילי דת"ר בספרא אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם הרי משיח כצבור מה צבור אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה. פי' העלם דבר מב"ד. ושגגת מעשה הקהל. אף משיח אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה. הלא דין הוא. פי' מן הדין הוא שלא יתחייב משיח אלא בהעלם דבר עם שגגת המעשה אע"פ שלא נכתב לאשמת העם (שייך לדף ז ע"א) צבור מוציא מכלל יחידין ומשיח מוציא מכלל יחידין מה צבור אינו מביא אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה אף יחיד כן: [או] כלך לדרך זו נשיא מביא שעירה בעבודת כוכבים ומביא אשם ודאי. פי' אשם מעילות וגזלות ושפחה חרופה ונזיר ג) המפורש בפ' איזהו מקומן בשחיטת קדשים. ומשיח מביא שעירה בעבודת כוכבים ומביא אשם ודאי. פי' נשיא ומשיח מייתו שעירה בעבודת כוכבים דכתיב בפרשה שלח לך ואם נפש אחת תחטא בשגגה. ותניא עלה בספרי עבודת כוכבים היתה בכלל כל המצות שהיחיד מביא עליהן כשבה או שעירה נשיא מביא שעיר משיח וב"ד מביאין פר הרי הכתוב מוציאה מכללן להחמיר עליה לידון בקבועה ושיהו יחיד ונשיא [ומשיח] מביאין עליה עז בת שנתה לחטאת לכך נאמר פרשה [זו]. פי' נפש כל דהו משמע.

ואמרינן לקמן ואם נפש אחת אחד יחיד כו' ותרוייהו מייתו אשם ודאי. דתניא בספרא נפש כי תמעול מעל וגו' לרבות כהן משיח למעילה. פי' בהדיוט כ"ש נשיא דזר. פי' אבל צבור לא מייתו אשם. פי' בשתוף צבור. חדא דנפש כתיב ותו דקרבן לא מייתו צבור אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. נקוט האי כללא בידך כל היכא דכתיב נפש לא מחייב צבור. מה נשיא מביא בשגגת מעשה. אף משיח מביא בשגגת מעשה ת"ל לאשמת העם הרי משיח כצבור. מה צבור אינו מביא כר'. פי' לאשמת

ג) נראלה דל"ל דלא מייתי לצבור משום תלוי. ד) מוגרש ל"ל נשגת מ"ש נקמן דף יו"ד ע"ב.

[1] למן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם איזו היא מצוה שהיא נאמרה בתחלה הוי אומר זו עבודת כוכבים והא אמר מר [ה] עשר מצות נצטוו ישראל במרה [ד]כתי' [2] והיה אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך) אלא מחוורתא כדשנינן מעיקרא: **מתני'** [ו]אין חייבין על עשה ועל לא תעשה שבמקדש [ז]ואין מביאין אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבמקדש אבל [ח]חייבין על עשה ועל לא תעשה שבנדה ומביאים אשם תלוי על עשה ועל לא תעשה שבנדה איזו היא מצות עשה שבנדה פרוש מן הנדה ומצות לא תעשה אל תבא על הנדה: **גמ'** מנא הני מילי דצבור לא מחייבי קרבן בעלמא ויחיד אשם תלוי נמי לא אמר רב יצחק בר אבדימי נאמר ואשם בחמאת ובאשם תלוי ונאמר ואשמו בצבור מה ואשם ביחיד בחמאת קבועה אף ואשמו בצבור [ט]בחמאת קבועה ומה צבור בחמאת קבועה [י]אף אשם תלוי נמי אין בא אלא על ספק חמאת קבועה אמרי אי הכי קרבן עולה ויורד נמי הא כתיב [3] והיה כי יאשם לאחת מאלה דנין [יא](אשם מן אשמו) ואין דנין אשם מן יאשם ומאי נ"מ והא תני דבי רבי ישמעאל [4] ושב הכהן ובא הכהן [יב]זו היא שיבה זו היא ביאה ועוד נילף מן ואשם ממומאת מקדש וקדשיו דכתיב [5] והוא טמא ואשם אמר רב פפא דנין ואשם ומצות ה' מן ואשם ומצות ה' א"ל רב שימי בר אשי לרב פפא ונילף ואשם ונשיאת עון מן ואשם ונשיא' עון אלא אמר ר"נ בר יצחק דנין ואשם ומצות ה' אשר לא תעשינה מואשם ומצות ה' אשר לא תעשינה ואל יוכיח שמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו שלא נאמר בהם ואשם ומצות ה' אשר לא תעשינה: **מתני'** [יג]אין חייבין על שמיעת קול ועל ביטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו [יד]והנשיא כיוצא בהם דברי רבי יוסי הגלילי ר"ע אומר הנשיא חייב בכולן חוץ משמיעת הקול [טו]שהמלך יכא דן ולא דנין אותו [טז][לא מעיד ולא מעידין אותו]: **גמ'** אמר עולא מ"ט דר' יוסי הגלילי אמר קרא והיה כי יאשם לאחת מאלה כל שמתחייב באחת אין מתחייב בכולן ושאין מתחייב באחת אין מתחייבי' בכולן ואימא מתחיי' באחת מהן ואע"פ שאין מתחיי' בכולן אלא טעמא דר' יוסי הגלילי מהכא דתניא היה רבי ירמיה אומר נאמר לא

נמן היום וגו'. הכי משמע לת כל לאשר צוה ה' אליכם ביד משה עבודת כוכבים ומניין שזו עבודת כוכבים מדכתיב בהדי' נמן היום אשר צוה ה' והלאה אשר מצות והלאה כלומר מכאן ואילך לדורותיכם היו מצות שנאמרה בתחילה הוי לומר זו עבודת כוכבים דכתיב בתחילת עבודת הדבור [1] אנכי ולא יהיה לך דיינינו עבודת כוכבים: **ו' מלוא נצטוו במרה.** דהיינו קודם ממן תורה נלמת עבודת כוכבים לת נאמרה תחלה: **מתוורתא דבשנינן מעיקרא.** כדבדי ר' יהושע בן לוי לו לו כדבדי רבי: **מתני' אין ב"ד מיינין קרבן על עשה ועל לא תעשה שבמקדש.** דהיינו טומתת מקדש וקדשיו עשה שבמקדש ויכלתו מן המחנה כל עשה שבמקדש ויכלתו מן המחנה כל נרוע [2] לת תעשה ולת יטמתו לת מחניכם [3] שע"פ שהוא דבר שזדונו כרת ושגגתו טומתת מקדש וקדשיו לא תעשה שבמקדש חולו ואין שגגתו טומתת מקדש וקדשיו לא תעשה שבמקדש חולו ואין שגגתו טומתת מקדש וקדשיו כדבדי רבי שמעון [4] הוי בעולה ויורד ונאמר והאם בכל